

1119
Telefon 236/13
20
19.2
Ardeal 39
1921
20

Cuvântare rostită la radio în
ziua de 20.XI. 939 de D-nul Deputat Leon Scridon

ARDEALUL ÎN PREAJMA SARBATORIREI UNIRII

Dacă am încerca să descifrăm acțiunea de susținere a aspirațiilor Ardealului din epoca premergătoare marelui act al Unirii, în lumina posibilităților ei de afirmare, trebuie să reținem contactul ~~est~~ permanent, ce-a dăinuit între spritualitatea Regatului de odinioară și mișcările culturale, pline de frământări naționale din Ardeal.-

N'a fost năzuință culturală, n'a existat acțiune socială manifestată de Români din Ardeal, care să nu fi trezit un puternic răspuns, un cald entuziasm în sufletele fraților din Vechiul Regat.-

Acest adevăr, binecunoscut în Ardeal a format pentru românii ardeleni un neprețuit îmbold pentru o cât mai îndârjită rezistență ~~impotriva tuturor tendințelor și metodelor de desnaționalizare.-~~

~~De~~ câte ori credințele păreau să se clatine, Vechiul Regat era prezent și se manifesta fie în adunările "Astrei", fie prin mijlocirea unor modeste scene de provocie infiltrând în sufletele tuturor nădejdea vie în ceasul mântuirii.-

N'am uitat și nu putem uita apoi emoția reconfortantă, cu care citeam presa regatului liber, presă care a însemnat pentru noi Monitorul durerilor și nădejdelor ardelenesti.-

Cu contribuțiunea Regatului și a luminatului patriotism ce-a dăinuit în Transilvania, sufletele noastre s'au oțelit în ~~declanșarea celui mai vehement spirit protestatar.-~~

~~Iar atunci când încercarea de desnaționalizare a dat greș pe plan spiritual, când stăpânitorii vremelnici - presimțind parcă înlăptuirea din ce în ce mai apropiată a mult așteptatului act de dreptate și pentru neamul românesc - încearcă ultimul asalt de desnaționalizare prin pauperizarea țaranului român, lupta de afirmare națională este trecută și pe plan economic printr'o vastă acțiune de promovare și ajutorare a înstăririi țaranului român din Ardeal.-~~

Susținătorii și îndrumătorii vieței naționale Ardelenesti, în judecata lor patriotică și-au dat seama că puterea de rezistență națională a țaranului român din Ardeal este în funcție și de situația lui materială, menită să-i asigure nu numai mijloacele necesare traiului de pe o zi pe alta, ci să-i îngăduie și afirmarea unei atitudini ~~față de protestatară împotriva tuturor nedreptăților și persecuțiilor lipsite de orice justificare.-~~

Căci este doar bine cunoscută și ar trebui trecută cu titlul de vrednicie în istoria Ardealului, activitatea Băncilor Românești Ardeleni, constituite în adevărate cetățui de conștiință națională formând tot atâtea surse de ajutorare a plugărimei românești

în năzuința ei de a păstra și augmenta patrimoniul național, glia strămoșească muncită de țăranul român, cu atâta trudă și fără nici un ajutor și sprijin din partea unei stăpâniri, vrășmasă neamului românesc.-

Pregătiți astfel nu numai sufletește, ci întăriti și economicește, Ardelenii au isbutit să ridice o barieră de netrecut în calea desnaționalizării și înăbușării conștiinței naționale.-

Ca o consecință firească a acestei dârze rezistențe s'a proclamat la 1 Decembrie 1918, în Cetatea dela Alba Julia într'o înălțătoare și desăvârșită solidaritate națională, închinată cu adâncă recunoștință jertfei de sânge a fraților de dincolo de munți, unirea pe veci și fără nici o condiție a Ardealului cu patria mamă.-

Ce a urmat se știe.-

Frații depe cele două versante ale Carpaților, cari veacuri de a rândul au sângerat și suferit cu viziunea Marei Uniri în ochi, în loc să procedeze cu forțe unite la acțiunea de consolidare a României întregite, s'au pomenit împărțiți pe căprării politice, cari prin incriminări reciproce și de cele mai multe ori nedrepte, au reușit să compromită în fața poporului, pătura conducătoare a țării, creind în acest fel o stare de spirit profund dăunătoare consolidării Statului.-

Cuprins de a legitimă îngrijorare, care nu era numai a mea ci a tuturor românilor de bine, am caracterizat această stare de lucruri în cuvântarea ținută de mine în ziua de 17 Decembrie 1932 în adunarea deputaților, când la discuția adresei de răspuns la mesajul Tronului am spus:

...."Care este, după 14 ani dela Unire mai ales în Ardeal situația, judecată așa cum se prezintă sub diferitele aspecte ale vieții noastre de Stat?

Mai întâi Domnilor Deputați, din punct de vedere economic trebuie să contatăm, că gospodăriile în general, nu numai că sunt în scădere, dar situația lor a început să devină amenințătoare. Capacitatea de producție este redusă până la nimicire. Este deci pe deplin justificat strigătul țăranului din Ardeal și în genere al țăranului depe tot întinsul țării, care se vede adesea ori pus în imposibilitate de a-și valorifica rodul muncii sale.-

Această nemulțumire apare din nefericire tocmai în momentul când ar fi mai mult nevoie de un producător agricol, care prin munca lui încordată și prin încrederea ce ar avea-o în Stat să poată susține economia noastră națională cu multiplele și nesfârșitele ei nevoi..."

Tot în această cuvântare ținută în Adunarea Deputaților în anul 1932 mai afirmam:

"....Din punct de vedere cultural nu putem înregistra în Ardeal decât rezultate neînsemnate, în raport cu opera pe ca-

re trebuia s'o aducem la îndeplinire. N'am fost în stare să luăm măsuri pentru a răspândi în Ardeal cartea românească, atât de necesară unificării noastre sufletești.- S'a făcut prea puțin pentru răspândirea graiului românesc prin mijlocirea artei.-

Presă românească este prea puțin dezvoltată, reprezentată fiind numai prin cele câteva gazete cari apar în scop exclusiv politicianist.

~~Pe când presa minoritară se afirmă unitară și eficientă în vederea scopurilor pe care le urmărește, ziarele noastre din Ardeal sunt simple organe de polemică pentru lichidarea diferendelor noastre politice.-"~~

Iar vorbind despre acțiunea politică așa cum se înfățișă în anul 1932 am mai precizat:

"....Orientările politice de până acum nu puteau de altminteri să dea alte rezultate. Căci, Domnilor Deputați, ce-a fost politica până astăzi la noi? O acțiune demagogică ce a mers adesea ori până la desfrânare.

Rând pe rând echipele au cutreerat satele ca să spună, că conducătorii sunt necinstiți și incapabili. Din această cauză spiritul de autoritate și încredere a dispărut cu desăvârșire. Procedeele demagogice întrebuintate pentru a capta bunăvoința maselelor electorale, n'au rămas fără influență asupra conducerii Statului. În fruntea treburilor publice n'au venit prin selecție cei mai pregătiți oameni politici, cari să dea o soluție problemelor la ordinea zilei ci au venit aceia pe care valul unei popularități câștigate prin agitațiuni și făgădueli neînfrânate, i-au ridicat la suprafața societății noastre.-

In loc să alcătuim un front comun și puternic împotriva dificultăților din afară, am creiat un spirit de dușmănie înăuntru.-

Nu avem aspectul unei țări victorioase, care trăește marea sărbătoare așteptată de veacuri, ci avem mai degrabă aerul unei țări care trăește un proces de fixare a răspunderilor.-

Trebuie să clădim o viață nouă, o nouă așezare morală și o nouă așezare politică....."

Această stare de lucruri semnalată de mine în Parlament încă în anul 1932 pune în plină lumină situația în care au ajuns Ardealul românesc și țara întreagă la 14 ani, după înfăptuirea idealului național.-

Iar când diferențierile de opinii și metode prin agitațiuni nesfârșite cari au împărțit marea familie a acestui neam în tabere fratricide, au luat proporția primejdioasă a unei acțiuni de subminare a însăși securității Statului Național Român, Providența, prin judecata luminată a Majestății Sale Regelui Carol al II-lea, a adunat într'un mănunchiu pe toți fiii conștienți ai acestui popor. Intr'un mănunchiu de simțire, într'un mănunchiu de luptă și de muncă, într'un organism politic angajat cu toate resursele lui de puteri constructive, în slujba neamului.-

Frontul Renașterii Naționale nu este altceva decât înfrățirea peste orice contingente de interese și opinii, a unui popor care s'a unit inimă cu inimă, oride câte ori primejdiile iminente amenințau ființa noastră ca neam.-

Adeziunea entuziastă și unanimă a masselor populare la Frontul Renașterii Naționale, face dovada evidentă că înființarea acestui organism politic, corespunde unei supreme necesități de salvagardare a binelui obștesc și a permanentelor și vitalelor interese ale Statului.-

Când apelul Domnesc pentru unire a străbătut întreg cuprinsul acestei țări, Ardealul tradițiilor patriotice, Ardealul care și-a salvat ființa națională numai prin unirea puternică a fiilor lui, a înțeles că pentru viitorul acestei țări se întrevăd zorile unei necesare și fericite propășiri politice. Tare în această credință, Ardealul întreg, într'o pornire tumultoasă s'a încadrat cu căldură și fără reticențe în Frontul Renașterii Naționale, care a însemnat sfârșitul pentru totdeauna a certurilor și neînțelegerilor primejdioase și a inaugurat o epocă constructivă pentru Patria Română.-

Dar atașamentul Ardealului la Frontul Renașterii Naționale, mai are încă o explicație, vrednică de reținut.-

Sistemul de organizare al Frontului Renașterii Naționale, selecționarea severă a acelor care dețin sau vor să dețină vre-o demnitate oarecare în acest organism politic, criteriile de absolută moralitate ce residă la baza tuturor actelor săvârșite în cadrele Frontului.-

Inseamnă aceasta un gir în plus, că acest organism politic binemerită încrederea de care se bucură în Ardeal.-

Această credință a Ardealului, își găsește consființirea în cuvântarea rostită în marea adunare a Frontului Renașterii Naționale din Cluj, unde Dl. Constantin Giurescu, Ministrul Frontului Renașterii Naționale a precizat:

...."Temeiul cel dintâiu al Frontului Renașterii Naționale este ideia națională. Credem și luptăm pentru manifestarea cât mai puternică, în toate domeniile a acestei idei. Vrem un naționalism activ și stăruitor nu în formă ci în fond. Punem accentul cu atât mai mult pe acțiunea naționalistă prin faptă, ea e necesară în primul rând în domeniul economic, în industrii, în meșteșugării și în comerț.-

O altă idee de căpetenie a Frontului Renașterii Naționale este ideia elitelor adică a folosirii celor buni. Neamul nostru prețuește mult pe cel care e în stare să ducă la bun sfârșit un lucru sau o treabă. Ei bine pe asemenea oameni vrem să ne întemeiem. Cartea de membru al Frontului Renașterii Naționale va fi un semn de distincțiune cetățenească, cel ce o avea se va mândri cu ea și prin ea va trece înaintea altora...."

Aceste principii de sănătoasă moralizare a vieții publice au pătruns adânc în sufletul Ardealului, unde conștiința obștească manifestă o explicabilă satisfacție, de câte ori nesocotirea moralității prin încălcarea legiurilor țării, este prompt și fără șovăire sancționată de un guvern autoritar, descătuișat de toate influențele politicianiste.-

Increzătorii în aceste principii de temelie ale Frontului Renașterii Naționale, Ardelenii se găsesc astăzi încadrați în acest unic organism politic. Au făcut cu prisosință dovada acestei realități prin participarea masivă a lor la grandioasa manifestație ce a avut loc în Capitala Ardealului.-

Reluând astfel firul tradițiilor ardelenesti, care se confundă cu o deplină maturitate politică, conștie de vremurile grele pe care le încearcă țara și neamul, Ardealul este gata să-și dea toată contribuția la marea operă de redresare a țării și moralizarea spiritului public, angajată de Frontul Renașterii Naționale.-

În acest spirit de impresionantă solidaritate, cunoscută numai în zilele de însemnătate istorică, prin care a trecut neamul românesc, Ardealul așteaptă marea sărbătorire a unirii pentru a-și mărturisi credința neclintită într'un viitor mai bun și fericit al poporului românesc, pe care este hotărât să-l înfăptuiască sub înalta îndrumare al Marelui nostru Suveran Majestatea Sa Regele Carol al II-lea.-

În Cetatea încoronării Vom regăsi la 1 Decembrie, Ardealul vredniciilor străbune, Ardealul renăscut din sbuciumul vremurilor apuse, Ardealul credințelor noi, vom regăsi adevăratul suflet ardelenesc cinstind plin de dragoste și recunoștință față de iubitul său Suveran, așa cum se cuvine marele praznic al Unirii.-